اصل اولی؛ بناء پایه

اساسا در روابط، اجتماعیات، افعال فردی می‌گوییم: پایه، الان در فضای خودمان می‌گوییم: اصل، این اصل، تحلیل ِاصولی و فقه‌یاش خیلی پرفایده است، نباید ما از تحلیل دقیق، جوهره اصل و آن کارهایی که انجام میدهد غافل بشویم، اگر این را خوب تحلیل کنیم، قشنگ می‌فهمیم که بنائیات عقلائیه چطوری است.

عقلاء وقتی در یک صحنه‌هایی میرسند، در حوزه‌های مختلف اول بین یک امر ثنائی ِبود و نبود، بکن و نکن، گیر می‌افتند، این امر ثنائی اگر بخواهید دنبال قیودش، شرایطش بگردید سر از هزاران و بی‌نهایت درمیآورد، اصلا عقلاء در تجربیاتشان، ادامه مسیرشان کاری به آنها ندارند، عملا هم تجربۀ ًخرد خرد برایشان پیش میآید ولی این که بین ِبکن و نکن گیر می‌افتند، نعم و لا، بود، نبود؛ این خیلی جالب است. الان یک بنای پایه میریزند که از شروع کار پایه را بر چه چیزی بگذارم؟ بر «نه» یا بر «بله»؟ این خیلی اهمیت دارد، پایه اولیه دو ارزشی.

بناء اولیه در خبر: مضیّ‌ای عدم مضی؟

الان تمام عرف عقلاء، مومن، مسلمان، کافر هر کسی خالصه در روابط اجتماعی طوری است که برای همدیگر خبر میآورند، با همدیگر حرف میزنند، خبر چطوری است؟ هزار جور است، محتوایش سنگین است، محتوایش ساده است، مُخبر انواعی دارد، حالاتی دارد، خبر چقدر انواع دارد! حالا خبر میآید، نبأ سراغ ما میآید، خالصه اصل بر این است که بورویم؟ یا اصل بر این است که بایستیم؟ بایست تا معلوم شود، عرف عقلاء در این ثنائی چه کار میکنند؟

توقف همه خودش یک طور در است. من توقف را جزء لا قرار میدهم؛ ثنایی یعنی این؛ میگوییدی یا این طوری است یا نه، این «یا نه» که میگویم همه را میگیرد،

عقلاء چه کار میکنند؟ آن اصل کار این است که تا خبر آمد اصل این است که «لا تتبع»؛ بایست یا اصل این است که برویم؟ حالا الان بیرون برویم آمارگیری بکنیم خبرهایی که از خانه به همه دیگر میدهند، از محله به همدیگر میدهند، در شهر مردم به همدیگر میدهند، بعد در تاریخ و بلاد آمارگیری کنید ببینید ... شما ببینید الان استقرار کار عقلاء در این ثنائی بر این است که تا خبر به گوشش میآید، خودش اصل را میداند، میایستد؟ یا این که خبر را میشنود دنبالش میرود؟ باید یک چیزی بیرون بیایید تا جلویش را بگیرد.

[1]

من گام بعدی همین را میخواهم عرض کنم.

[1] کلام یکی از دوستان حاضر در جلسه درس

بازبینی #1
ایجاد شده 6 مارس 2025 14:28:03 توسط ... .
به روزرسانی شده 6 مارس 2025 14:28:35 توسط ... .